

ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ ЯК ФАКТОР СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Биковська Г.В.

Науковий керівник – Москвіна А.О., канд. екон. наук, доцент

Здоров'я як соціально-економічна категорія є головною цінністю людини, пріоритетом, що визначає можливість реалізації його прагнень, - це гармонійне поєднання психологічного, фізичного, енергетичного, духовного і соціального благополуччя, який дозволяє втілити в життя свої бажання і відчувати повноту життя.

Здоров'я населення і економіка держави мають тісний взаємозв'язок і взаємозалежність: не тільки економіка впливає на здоров'я населення, але і здоров'я населення впливає на стан економіки держави в цілому, відмінність його галузевої і виробничої структури, на диспропорційність розвитку регіонів та ін.

У сучасному світі здоров'я стає глобальною проблемою у зв'язку з загостренням екологічної, енергетичної, продовольчої, демографічної, економічної та інших життєво важливих проблем для всього людства.

Одним з основних індикаторів якості системи охорони здоров'я в критеріях оцінки Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) є очікувана тривалість життя. Індекс тривалості життя – основний показник середньої очікуваної тривалості життя в країнах світу. І тут показники України дуже мало схожі на показники цивілізованої європейської держави.

Рівень здоров'я народу України, зумовлений суспільними явищами на межі століть, характеризується високою смертністю, особливо серед працездатного населення, значними показниками інвалідизації та захворюваності та зменшенням середньої тривалості життя. У рейтингу країн світу за рівнем тривалості життя, складеному ВООЗ за підсумками 2016 року, Україна займає 111 місце з 190 країн світу з середньою тривалістю життя 71 рік. У той же час європейські сусіди розташувалися вище нас: Польща – на 43 місці (77,4 року), Угорщина – на 66 (75,2 року), Румунія – на 76 (74,7). І це не кажучи про лідерів рейтингу Гонконзі, Японії та Італії, жителі яких в середньому живуть понад 83 років.

Сьогодні стан здоров'я українців можна назвати кризовим. Причинами цього можна назвати наступні: незадовільне матеріальне становище населення, не найкраща екологія, не завжди достатня і доступна медична допомога, байдуже ставлення населення до власного здо-

ров'я та відсутність прагнення до здорового способу життя, що зумовлено загальним песимістичними настроєм в суспільстві.

Таке положення справ в настрої мас, що склалися під тиском негативної економічної ситуації та нестачі фінансування охорони здоров'я в поєднанні з посиленням міграції може призвести до повної втрати трудового капіталу країни. Не можна допустити ще більшого погіршення стану здоров'я населення. Якщо непрацездатне населення буде переважати над працездатним, то буде зростати навантаження на останніх. Повинно відбуватися постійне відтворення трудового потенціалу країни, інакше це може призвести до зниження ВВП і національного доходу.

Особливо гостро ця проблема стоїть на регіональному рівні саме зараз, у період децентралізації економіки України, коли її рішення цілком ляже на плечі місцевого самоврядування, а також дасть навантаження на місцеві бюджети.

Зниження економічних втрат регіонів і держави в цілому від проблем в області охорони здоров'я можливо за умови: а) профілактики хронічних та інфекційних захворювань; б) посилення санітарно-просвітницької роботи серед населення; в) розвитку масової культури фізичної активності всіх груп населення і впровадження здорового способу життя; г) поліпшення фінансування лікувальних закладів, забезпечення якості та доступності медичних послуг; д) фінансування пошукових наукових досліджень в галузі біомедицини і впровадження в лікувальний процес передових медичних технологій; е) захист від шкідливих факторів навколишнього середовища; ж) розробка спеціальних загальнонаціональних пріоритетних програм щодо підвищення рівня здоров'я населення країни.

Перелік організацій, що впливають на здоров'я населення, які слід інтегрувати в систему громадського здоров'я, і через які можна реалізовувати вищеперелічені заходи, включає в себе: «громади» (всі організації та асоціації, які формують громадянське суспільство, у тому числі школи, правоохоронні органи та ін.); лікувальні заклади; роботодавці та бізнес; ЗМІ; наукове співтовариство; державна інфраструктура громадського здоров'я.

Реалізація зазначених вище заходів дозволить значно поліпшити здоров'я населення і підвищити якість життя людей, що у свою чергу сприятиме зростанню економічного потенціалу країни. Так, розвинена високотехнологічна медицина, підняття рівня добробуту населення, пропаганда здорового способу життя і загальний позитивний настрій в державі повинні стати основними цілями держави для підвищення життєвого рівня до європейського. Необхідно розуміти, що вкладення

коштів в охорону здоров'я є економічно вигідним. Здорова людина володіє більш високим ступенем працездатності, а значить, здатна підвищувати кількість виробленого у країні ВВП. Удосконалення охорони здоров'я має стати стратегічною метою держави, так як вона не повинна перекладати вирішення даної проблеми на місцеве самоврядування – тільки спільними зусиллями на вертикальному рівні співпраці місцевих органів влади та держави, і на горизонтальному рівні співпраці держави і бізнесу можна досягти позитивних результатів у підвищенні тривалості і якості життя українського народу.

ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Сорокіна Л.С.

Науковий керівник – Москвіна А.О., канд. екон. наук, доцент

Вища освіта має першорядне значення для зміцнення демократичних цінностей і традицій в сучасному українському суспільстві. Саме освіта принципово «працює» на майбутнє, зумовлюючи особистісні якості кожної людини, його знання, вміння, навички, світоглядні та поведінкові пріоритети, отже, в кінцевому підсумку, – економічний, моральний, духовний потенціал суспільства, цивілізації в цілому, що є найважливішою передумовою формування демократичного суспільства.

Демократизація освіти в Україні необхідна, якщо ми хочемо виховати успішне молоде покоління в нових соціально-економічних умовах. Реформування системи освіти в нашій країні в дусі демократизації та гуманізації повинно торкнутися викладання всіх навчальних предметів. Демократизація освіти ґрунтується на принципах доступності освіти, збільшення самостійності навчальних закладів у виборі методів освіти, перехід до державно-громадської системи управління освітою, розширення співробітництва з іноземними державами, також дана тенденція пов'язана з залученням широких верств творчої педагогічної громадськості в науково-експериментальну роботу та обмін інформацією, що одержується та виробляється.

Система освіти не може бути незалежною від суспільного й політичного устрою держави, тому вищі навчальні заклади формують свої цілі, задачі і напрямки розвитку у відповідності із соціальними орієнтирами. В даний час цілі освіти в більшості країн цивілізованого світу відображають ідеї демократизації в педагогіці, філософії освіти.

Глобальні зміни, що відбуваються в світі стимулюють співробітництво українських вузів із зарубіжними навчальними закладами. Ви-